

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl. — cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune a
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Cele trei forme ale activitatii comitetelor parohiale.

I.

Vorbim cu o deosebita placere cu corporatiunile din parohia, pentru ca in parohia si prin parohia se pune in aplicare legea Domnului in vietii'a poporului credintiosu.

Vorbim de asta data cu comitetele parohiale, cari dupa legea noastra organica sunt ochiulu si sufletulu parohiei. Si ca se nu gresim in studiulu ce ne-am propus a face intru espunerea programului de lucru in parohia in acestu alu treilea deceniu alu vietii nostre bisericesci-nationale, vom impartii activitatea comitetelor nostre parohiali in cele trei parti principale ale ei, precum o imparte acest'a statutulu nostru organicu.

La competenti'a comitetului parohialu dupa lege apartiene :

1. Resolvirea asia numitelor afaceri curente, precum sunt de exemplu : facerea preliminarilor si ratiocinielor anuale ale venitelor si speselor bisericesci si ale cultului, repararile trebuintiose la edificiele bisericesci-scolarie, efeptuirea ordinatiunilor o-carmuirii bisericesci, facerea listelor membrilor sinodului parohialu combinarea listei de candidati in casuri de alegeri de preoti si invetiatori si altele ;

2. lucrările pentru asigurarea esistentiei si dezvoltării bisericeii si scolei prin infiintierea si sporirea fondurilor si fundatiunilor bisericesci-scolarie ; si

3) ridicarea si dezvoltarea poporului prin o mai buna si mai nimerita educatiune intelectuala si religioasa-morala a tenerimeii si prin o mai buna educatiune si povetiuire a insusi poporului pre toate tere-nele vietii.

Incât pentru resolvirea agendelor curente, avisate prin lege la competenti'a comitetului practic'a celor 20 de ani trecuti ne-au invetiat deja multe, si ne va mai invetiá.

Ceea ce ne preocupa astadi sunt lucrările de trainicia si de vecinicia, lucrările pentru asigurarea

esistentiei si dezvoltării bisericeii ; er in punctulu acest'a in trecutu nu am avut destula experientia.

La noi in eparchia in cei 20 de ani trecuti s'au infiintiat pentru esemplu in calculu rotundu cam 150 de scole noue elementarie, cari de buna seama representeaza astadi o valóre de celu putien doue pana la trei sute de mii de fiorini. S'a cerut multa truda si ostenela, cá unu poporu seracu si necajitu, cum este poporulu nostru, se depuna din sudorea fetii sale pre altariulu instructiunii sale acestu capitalu. Dar este faptu, ca l'a depusu.

De vom remane inse cu acestu frumosu numeru de scole noue in starea, in carea se gasescu ele astadi, — atunci am facut forte putien ; — si deci lucrarea noastra pre acestu terenu numai atunci pote fi trainica si cu trainicia, daca vom ingrijii, se asiguram esistentia si dezvoltarea acestor scole noue si a tuturor scolelor nostre prin fonduri si fundatiuni, si daca vom ingrijii, cá poporulu se aiba factice folosu de scola prin o buna instructiune si prin ameliorarea frecuentatiunii scolarie.

Doue din aceste lucrari si anume : asigurarea scolei prin fonduri si fundatiuni culturale si ameliorarea frecuentatiunii scolarie apartienu la detorintiele comitetului parohialu, si deci ne punem intre-barea :

Cum se facu fondurile si fundatiunile ?

Respondem, ca tocm'a asia, precum se face marea din picaturi.

Si in cea mai mica parohia sunt 10 ómeni fruntasi in comitetu.

Nu cerem dela ómenii din comitetu, cá se dea nici unu cruceriu pentru astfeliu de fonduri, pentru ca de platitu au si altcum de a plati destule pentru acoperirea speselor si trebuintielor curente. Cerem inse dela acesti ómeni se-se uite imprejurulu satului, se véda, óre, nu este undev'a vre unu petecu de locu, din carele cu o buna rânduie se podem face câte unu banu pentru seam'a fondului bisericescu-culturalu. Dicem anume fondu biseri-

cescu-culturalu, pentru ca cultur'a si educatiunea poporului nostru numai prin biseric'a nóstra putem si voim a-o face ; si fondurile, cari le infiintãm, trebuie se ingrijim, cá vecinicu se traiésca, si se-se intrebuinteze asia, precum ceru trebuintiele nóstre culturale.

Ne-am deprins a vorbí numai din ceea ce am vediut cu ochii nostri, ca s'a facut, si deci vom amintí unu esemplu.

Eram mai d'esti ani intr'unu satu, si avusesem tocm'a cu comitetulu parochialu de lucru. Si dupa ce am terminat lucrarea nóstra oficiala curenta, — esind cu membri comitetului din scóla am vediut, ca langa biseric'a este unu locu destul de spatiosu, dar nefolositu, si biseric'a nu este ingradita. Vorbind cu membri comitetului ne-am intielesu cu densii asupra modului, cum s'ar poté ingradí acelu locu, cá se corespunda sentiului de pietate, si biseric'a se aiba si unu venitu dintrensulu, — am staverit cu densii, cá se-se ingradesca, si se-se semene cu trifoiu ; ér acum sunt deja 5 ani, de cand acelu locu parasitu si neexploatatu mai nainte aduce unu venitu anualu de 40 fl. v. a. si biseric'a are din elu unu fondu culturalu-bisericescu in suma de 200 fl. v. a.

Ne intrebãm acum, unde ar fi biseric'a nóstra din acea comuna, daca ar fi inceputu se aiba acelu venitu inainte cu treidieci, seau patrudieci de ani ? Si ne mai intrebãm, câte locuri de acestea si câte alte isvóre de venitu vor mai fi si astadi pre teritoriulu eparchiei, cari remanu neexploatate, ér biseric'a si scóla se vaieta de lipsa si neajunsuri ?

Frecuentatiunea scolara este la noi unu necazu mare. Mai avem inca 30 pana in 40 de procente din pruncii obligati a cercetá scóla, cari faptice nu o cercetéza.

Pentru ce ?

Pentru ca frecuentarea scólei o-am privit de o afacere curenta. Invetiatoriulu a aretat pruncii absenti oficiului, seau comitetului parochialu, ér acest'a a transpusu aretarea invetiatoriului antistiei comunei politice cu rugarea cá se pedepsésca pre parintii, cari nu-si tramitu pruncii la scóla, si cu acést'a tóta afacerea s'a privit de terminata ; ér cu frecuentarea scólei am remas tot unde am fost mai nainte.

Cum ar fi fost inse lucrulu, daca cei 10 ómeni fruntasi din comitetu ar fi disu : impartim satulu in 10 pãrti, si ne ducem unulu la Ion, altulu la Petru se vedem, ce face, de nu-si tramite prunculu la scóla, si se-lu capacitãm se si-lu tramita.

Noi credem, ca de buna seama am fi, multu mai departe, de cum suntem astadi cu cifr'a frecuentatiunei.

Se-ne ferésca Ddieu se ducem vre odata pruncii poporului nostru la scóla cu fric'a de pedépsa.

Se-i ducem cu sfatulu si mai tardiu cu convingerea poporului, ca uniculu locu bunu pentru prunculu lui in anii de scóla este numai scóla.

Visitatiune canonica.

La rugarea credintiosilor nostri din comun'a J a d a n i in protopresviteratulu Temisiorii, — Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu alu Aradului I o a n M e t i a n a intrepris Joi'a trecuta in diu'a Inal'tiãrii Domnului o visitatiune canonica in numit'a comuna. La hotariulu comunei P. S. S. a fost intempinat de unu frumosu banderiu de calareti, si de intregu poporulu, carele venise se bineventeze pre Archipastoriulu seu. Pré Santi'a S'a sosind in comuna seversu sant'a liturgia, asistatu de acesorii consistoriali : Ioan Damsi'a si Augustin Hamsea, de preotii Atanasiu Paulisian din Muraniu, Ioan Istin din Mehal'a, Daniil Barbos din Jadani, protodiaconulu Ignatiu Pap si ierodiaconulu Dr. Traian Puticiu. Dupa sant'a liturgia Pré Santi'a S'a insocitu de preotimea asistenta, si urmatu de intregu poporulu, esi cu liti'a la grane, unde seversu santirea apei si implorã binecuventarea Ceriului asupra lucrãrilor poporului seu prin vremi cu pace si inmultirea ródelor pamentului. Apoi impartesi poporulu de sarutarea santei cruci si stropirea cu apa santita. La rentórcere dela grane conductulu trecu prin cimiteriu, unde Pré Santi'a S'a ridicã rogatiuni pentru odichn'a sufletelor celor reposati. Dupa acést'a rentorcend in sant'a bisericã tienù poporului o cuventare ocazionali.

In acésta cuventare vorbi P. S. S. poporului despre rogatiune si despre reportulu dintre rogatiune, credintia si fapte. Cá unu momentu de o deosebita insemnatare din acésta cuventare amintim pasagiulu, in carele P. S. S. espuse poporului, ca daca Ddieu a voit, cá credintiosii nostri din numit'a comuna se fia atát de greu incercati, acést'a se nu-ii descuareze in lupt'a lor pentru esistentia si desvoltare, pentru ca Ddieu pre celu ce lu-iubesce, lu-cérta, — pentru cá se-i dea ocaziune se-se indrepteze, si indreptatu cu atát mai vertos se póta luá de nou cu sporiu si cu succesu mersulu spre desvoltare si perfectiunea crestinésca ; si deci sfatuiesce poporulu, ca chiar in vederea multelor necazuri, de cari este cercatu se-si puna nadejdea in Ddieu, si prin unu modu de frumósã viétia crestinésca, prin desvoltarea sentiului de pietate, prin lucrare neobosita, prin o buna crescere a tenerimei, prin ferirea de pecate si de datine stricatióse, — se incépa o noua viétia, carea se-lu pota conduce pre poporu cu succesu si sigurantia la bunastare si fericire vremelnica si vecinica.

Cantãrile rituale le-a esecutatu corulu plugariilor din Jadani cu tóta precisiunea sub conducerea maistrului seu a plugariului carturariu C o n s t a n t i n R o s i u. Onóre si recunoscintia vrednicilor coristi si vrednicului lor maistru !

Dela sant'a biseric'a merse P. S. S. la scóla confessionalã din locu, unde cercetã starea, in carea se gasesce in acésta scóla instructiunea si educatiunea tenerimei.

Dupa acést'a luã P. S. S. prandiulu dimpreuna cu asistenti'a in ospital'a casa a dlui notariu comu-

nalu Ioan Miatovicu; apoi la órele 4 plecà spre Aradu, insocitu de unu frumosu banderiu de calareti si de multime de poporu, carele insoci pre Pré Santi'a S'a pana la Ving'a.

La otariulu Vingei P. S. S. fù intempinat si bineventatu in numele credintiosilor nostri din numit'a comuna de dlu advocatu si presiedinte alu comitetului parochialu Georgiu Lazar, carele prin unu scurtu discursu dete espressionu bucuriei poporului de a vedé in mijloculu seu pre Archipastoriulu seu; ér in numele orasiului Ving'a fù intempinat Pré Santi'a S'a de primariulu orasiului, dlu Cserny. P. S. S. multiemi calduróselor vorbiri de primire prin unu scurtu discursu, apoi continuà drumulu spre orasiulu Ving'a, unde la sant'a bisericu fù intempinatu de preotulu nostru din localitate, dlu Petru Cimponeriu cu sant'a icóna si sant'a evangelia. Pré Santi'a S'a, dupa ce sarutà sant'a icóna si sant'a evangelia, intrà in sant'a bisericu, unde cetì o rugatiune ocasionala, si tienù poporului, adunatu in numeru mare o cuvintare instructiva, in carea espuse si desvoltà puterea sentiului de pietate pentru viéti'a si desvoltarea credintiosiloru si intarirea societàtii crestine, si implorà binecuvintarea Ceriului asupra credintiosiloru, cá se póta portá si prestá cu succesu lupt'a cu greutàtìle vietii.

Se dea Ddieu cá santele rogatiuni, ridicate de Pré Santi'a S'a in santele biserici din Jadani si Ving'a se afle haru inaintea Parintelui Cerescu; ér cuvintele de invetiatura ale Pré Santiei Sale se afle viu resunetu in viéti'a si faptele credintiosilor nostri din numitele comune.

Pedagogi'a lui Socrate.

Pe timpulu când viéti'a politica si sociala a statului atenianu erá in decadintia, s'a ivitu marele cugetatoriu Socrate, despre carele se dice, cá elu a coboritu filosofi'a din ceriu pre pamentu si a introdus'o in orasie si in casele ómeniloru, pe cari i-a invetiatu a se gândi despre moralitate si despre destinatiunea vietii.

Socrate s'a nascutu in diu'a a 6-a a lunei Tharghelion in anulu 1—3 alu olympiadului alu 77-lea, adeca pe la 470, in lun'a Maiu ori Iunie, inainte de er'a crestina. In cas'a parintésca a primitu educatiune ingrijita. La inceputu elu s'a ocupatu cu sculptur'a, mai târdiu inse, dupa cum spune Xenofon in „Memorabiliu“ a studiatu sciintiele exacte si scrierile lui Anaxagoras si a altoru filosofi. Asupr'a desvoltării lui Socrate simtita influetia au avutu si sofistii, a caroru propuneri le-a ascultat si a venit adese-ori in atingere cu ei. Cá barbatu elu a luatu parte la bătăliile din Potidea, Amfipolis si Delion, unde s'a luptatu cá unu ostasiu bravu si neinflicatu. In timpu de pace elu erá cetatianulu celu mai supusu legiloru, stimatoriu fatia de diei si retrasu dela tóte discordiile politice. Scopulu supremu alu existetiei sale i-lu aflá Socrate in nisuinti'a

de a luminá judecat'a concetatiiloru sei, si prin judecata a-i conduce la sevêrsirea faptelor morale. Si acésta chemare dènsulu o urmariá cu atât'a abnegatiune, in cât nu aspirá la nici unu feliu de câstigu, macaru cá adesea îi lipsiau chiar si mijlócele traiului de tóte dilele. Erá moderatu in exigentie, onestu si umanu, ér in conversare totdeún'a sinceru si serinu. In scrierile discipoliloru sei Socrate este zugravitu cá unu betranu, carele in exterioru seamana cu silenii si cu satirii, pre când gândirea lui este adèncu, cuvèntarea convingetóre si stapànirea de sine incomparabila. Acésta disarmonie intre corpu si spiritulu pretutindenea este marcata cá si o abnormitate isbitóre.

Ce atinge filosofi'a socratica mai nainte de tóte trebue se observàmu, cá pana când vechii filosofi elini, incepèndu dela Thales, Anaximander si Anaximenes, s'au cugetatu mai multu asupr'a naturei externe, pana atunci Socrate i-si indrépta privirea sa asupr'a lunei interne a omului si astfeliu *trece dela filosofi'a naturei la etic'a absoluta*. La elu se vede nisuinti'a pronuntata de a reflectá asupr'a subiectului, si a scrutá fenomenele psihice superióre, cari stau in raportu intimu cu practic'a vietii. Cele doue obiecte de frunte ale filosofiei socratice sunt: *judecat'a morala si fapt'a morala*. Elu afirma, cá omulu se póte obicinui cu vîrtutea, inse bas'a, din care ea resulta cu necesitate, este judecata clara despre bine, care se póte luá cá identicu cu frumosulu si cu folositorulu. Din acésta identitate urmèza apoi conclusiunea, cá *celu ce scie judecá, nu póte fi reu; càci nimeni, in deplina conscientia, nu va putè lucrá in contr'a folosului seu propriu si alu altor'a*. De buna se califica numai acea fapta, carea i-si face de scopu adeveratulu fofosu alu omenimei, care se póte numi si fericire omenésca, evdemonia. *Inceputulu a tóta intielepciunea este cunóscerea de sine*, pe care dieulu Apollon o cere prin cuvintele: Gnothi se auton. Acést'a este cea dantaiu conditiune a judecàtii si vointiei morale. Placerea cea mai inalta este conscienti'a, cá noi prin rîvnire continua am devenitu din ce in ce mai buni si posedem amici si discipoli, cari in societatea si sub influenti'a nóstra din di in di s'au indreptatu spre bine.

Socrate nu posedé o sistema filosofica bine determinata, ci avé numai nisuinti'a neobosita de a scrutá adeverulu. De aceea elu numai prin convorbire cu altii puteá ajunge la invetiaturi morale lamurite. Mai departe credeá cá *in fiesce-care individuu se gasescu veritãti innascute, pe care Dummedieu le resadesce in spiritulu, inca inainte de ce omulu ar veni pre lume*. Deci Socrate prin întrebãri vrea se scóta la lumina adeverulu din mintea discipolului seu. De si elu recunosceá, cá bas'a vointiei morale este judecat'a corecta, totusi sustinea cá acést'a in sine nu e suficienta pentru a determiná pe deplinu lucrarea omului, ci pe lângu judecata e de

lipsa si *tactulu eticu*. In interiorulu fie-cărui omu exista o voce tainica, care îi sioptesce cum are se proceda in practica la sevêrsirea fapteloru bune, pe acêsta voce elu nu o analisêza in modu psihologicu, ci o considera de o conducere divina, si o numesce: demonu.

Credeulu politicu alu lui S o c r a t e cere, cã domnitorulu se fie, precum dicea Homer, unu adevêratu pastoru alu popóreloru, carele i-si face de scopu supremu fericirea supusiloru sei. Domnitorulu trebuie se posêda intielepciune inalta. Functiunile publice ale statului bine organizatu, se indeplinescu prin denu-mire, ér nu prin alegere.

Religiunea lui S o c r a t e este cea monoteistica. Elu credeã, cã exista o ratiune inalta, carea guvernêza lumea si sôrtea omenimei dupa unu planu prea intieleptu.

Filosofi'a socratica sémèna cu cea sofistica, càci in ambele subiectivismulu este predominantu. Dar S o c r a t e difere esentialmente de sofisti, când nu se multiamesce, cã acei'a, cu valórea parerei subiective, ci cere cunóscere temeinica a adevêrului absolutu si a legeri morale. Elu a intemeiatu etic'a filosofica, carea abstrage si stabilescu principiile sale puru numai din natur'a si aplecãrile omului.

La anulu 399 a. Chr. poetulu Meletus, politiculu Anytus si oratorulu Lykon au ridicatu acusa asupr'a lui S o c r a t e, sub cuvêntu cã elu nu stimêza pre diei, agita in contra legiloru si prin propunerile sale corupe moravurile tinerimei. Acêsta acusa este identica cu calomniile, ce le-a plasmuitu Aristofanes in contr'a lui S o c r a t e in poesi'a sa dramatica „Nuorii,“ si ea dovedesce o deplina neorientare, a acusatiloru in esenti'a filosofiei socratice. Urmarea a fost, cã tribunalulu atenian a condamnatu pe S o c r a t e la mórte prin veninu, inse pedéps'a, din caus'a unoru serbatori religiose, s'a amânatu cu 30 de dile. In acestu restimpu S o c r a t e a petrecutu in inchisóre incunjuratu de elevii si stimatorii sei, dintre carii Kryton i-a oferitu chiar si ajutoriu de a scapá, inse elu a refusat, si cu o resignatiune angelica, démna de grandeti'a sa intelectualã, a golitu potirulu de veninu, sigilându cu mórte doctrinele sale nemuritoare.

Se vedemu pedagogi'a lui Socrate.

Tot ce este adevêratu si bunu zace in insasi natur'a omului si se póte desvoltá dintrêns'a. Binele, care este identicu cu frumosulu si utilulu, se póte realizá numai prin judecata clara si corecta. De aci vine, cã cea dantau conditie a moralitãtii este cunóscerea de sine.

Omulu va potè ajunge la cunóscerea de sine, daca nu primesce nimicu eã adevêru, ci prin examinare si meditatiune proprie cauta mai nainte a se convinge singuru despre tóte. Pentru aceea S o c r a t e nici discipoliloru sei nu le dadea judecãtule de-a-gat'a, ci pin intrebãri potrivite îi conducea la gasirea adevêrului, si astfelu a creatu *metod'a eu-*

ristica a invetiamentului. Elu dicea despre sine, cã ofere ómeniloru ajutoriu de a putè produce veritãti prin cugetare de sine statatóre. Unu demonu, spunea S o c r a t e, me indémna de a tinde concetãtiuniloru mei acestu ajutoriu, macaru cã eu dela mine nu potu creá nimicu nou. Si eu intr'adeveru nu me consideru pre mine de intieleptu, ci din contra credu, cã sum in nesciintia; inse toti acei'a, cãror'a demonulu le permite de a petrece in societatea mea, desi intru inceputu se arata putienu docibilu, mai târdiu sub influinti'a mea, ei facu progrese admirabile, pre cum li se paré si loru si altor'a. Mai departe este siguru si aceea, cã dènsii nu dela mine invatã ceva, ci ei de ei gasescu multe judecati frumóse, pe care apoi le tienu iu memorie.

Form'a de invetiamentu, pe care o folosiã S o c r a t e, erã conversarea naturala. Elu porniã in totdèun'a dela ce e mai apropiatu si mai cunoscutu din viéti'a de tóte dilele, apoi din multe casuri analoge abstragea maximele sale etice. Asia stãtea marele cugetatoriu de deminèti'a pana sér'a in pietiele, in gimnasiile si atelierile Atenei, incunjuratu de numerosi tineri si barbati din tóte clasele societãtii, vorbindu cu dènsii despre destinatiunea vietii si despre virtute.

Metod'a socratica se compune din dóue momente: 1) partea negativa, carea se numesce: *ironie*; 2) partea positiva, care se dice: *meuticã*.

Intru inceputu S o c r a t e se prefacea, cã elu e nesciutoru, cã nu este orientatu asupr'a chestiunei puse, si la aparintia elu insusi doresce a primi invetiaturi dela acela, cu carele conversêza. De aci plecã *ironi'a socraticã*. Mai târdiu prin intrebãri potrivite S o c r a t e i-lu incurcã pre discipolu in contradiceri, si i-lu ducea la nisce consecutii absurde, asia incãt acel'a se rusiná si recunoscea, cã intr'adeveru nu scie nimicu despre obiectulu din chestiune. Când discipolulu i-si perdeã increderea in sciinti'a sa inchipuita, atunci mintea îi erã pregatita pentru primirea noveloru adevêruri. Precum medicii spunu, cã corpulu numai astfelu póte asimilã bine substantiele nutritive, daca mai nainte departamu tot ce impedeã mistuirea: chiar astfelu spiritulu numai asia póte ajunge la judecati sigure, daca delaturamu din elu tóte ideile false, cari se opunu adevêrului, si i-lu rusinamu pre omu de nesciinti'a sa. Acést'a este, spunea S o c r a t e, dispositi'a cea mai favorabila, la care ajunge omulu, dupa-ce reducemu tóte cunoscintiele lui la valórea loru obiectiva, si îi purificãmu mintea pentru adevêruri noue.

Alu doilea momentu alu metodei socratice este *meutic'a* sau art'a de a aduce la lumina judecãti noue din spiritulu omului. Aici S o c r a t e, prin intrebãri nimerite, conducea pre discipolu la adevêru, adeca îi dãdea ajutoriu de a nasce adevêruri. Elu in totdèun'a plecã dela exemple sau casuri concrete, pe aceste le comparã între sine, separã elementele esentiale de cele accidentale, ér in fine formã adevêrulu

dupa tot cuprinsulu seu si i-lu exprimá si prin vorbire. Dupa cum atestá Aristotele, meritulu de a fi introdusu in filosofie *inductiunea* si *definitiu-nea logica*, se póte atribui lui Socrate.

Din cele de sus se vede, că metod'a socratica consista in istetimea de a gasi pe cale inductiva, din mai multe fenomene analoge, notiunea si definitiunea logica. Acésta procedere o aplicá Socrate cu deosebire la problemele etice. Tem'a sa cea mai placuta erá: virtutea.

La form'a dialogica a invetiamentului a ajunsu Socrate asia, că elu credea in preexistenti'a spiritului, si presupunea, că ideile despre adeveru si bine le-a resaditu in omu insusi Dumnedieu. Aceste idei se intuneca prin impresiunile momentane ale vietii pamentesci, inse cu ajutoriulu unoru intrebari nimerite, ele éra si se potu aduce la lumina, si astfeliu fiesce-carele i-si revóca óre-cum in memorie veritátele innascute.

Desi didactic'a moderna combate teori'a ideiloru innascute, si pléca dela principiulu, că tóte fenomenele psihice se deriva din representári sau idei sensuale, cari sunt urmele impresiuniloru externe, totusi trebuie se recunóscemu, că Socrate este, carele a creatu o metoda rationala pentru invetiamentu, indemnandu pre discipolii sei de a-si inmultí cunoscintiele pe cale inductiva si astfeliu a stabili notiuni si definitiuni de valóre absoluta.

Prin form'a sa de invetiamentu, precum si prin deosebit'a putere a spiritului seu, Socrate a sciutu atrage la sine stimatori si discipoli din cele mai departate tienuturi ale Greciei. Elu tractá pe fiesce-carele dupa aplecarile si talentulu seu individualu. Socrate erá unu educatoru in sensulu eminentu alu cuventului, căci invetiaturile lui stateau in cea mai frumósa armonie cu vietí'a sa.

Dr. Petru Piposiu.

Polemicii crestini din secolulu alu II-lea si alu III-lea.

(Continuare si fine.)

Scrierea acést'a a lui Ipolit, adeca: „Espunerea si combaterea tuturor eresilor,“ chiar si dupa reafierea ei pe muntele Atos la 1842, s'a vindicat de catra anglezulu Miller, in integritatea ei, renumitului scrietoriu bis. Origen. Patriarchul din Constantinopolea Fotie, † 891. ascrie opulu acest'a presbiterului roman Cajus, dar studiulu criticu si detailatu alu patrologiloru din deceniulu alu 6 al secl. nostru, fatia de aceste socotintie isolate, a doveditu din destulu si din temeieri plausible, că nici decum nu póte proveni dela acesti barbati, ci că de sigur e productulu literaru a lui Ipolit. Inca si adi se citéza sub numele de „Philosophumena“, cu carele se obicinuia a se numi pe timpulu, când erá cunoscuta numai cartea prima a acestui op. Nu se póte negá pretiulu celu mare, ce

l are scrierea desnumita, atât pentru istori'a eresilor din secl. alu II. si inceputul secl. alu III. cât si pentru cunóscerea vietii, luptelor si socotintieloru lui Ipolit. In acestu opu combatédu elu cu mare zelu invetiaturile antitrinitare séu monarchiane a lui Sabeliu si Noet, si invinuindu pe episcopulu roman Calist, că este de o socotintia cu ei, in antagonismulu seu fatia de toti acesti'a aluneca la subordinatism (invetiatur'a retacita carea subordineza pre cuventulu lui Ddieu, adeca a 2 persóna din Ddieire, tatalui.) Totu din acést'a scriere se vede, că si elu aderá la invetiatur'a chiliastica a lui Papi'a. — Afara de opulu acest'a a mai scris Ipolit: 1) Dupa cum insusi marturisesce inca inainte de scrierea sa principala mai sus espusa unu altu opu mai scurt, despre aceeasi materie, intitulatu *Σύνταγμα κατὰ πασῶν αἵρέσεων*, originalulu caruia s'a perdut, si se pare a se fi pastratu in o prelucrare latina „*Libellus adversus omnes haereticos*“, ascrisa lui Tertulian, si numita pentru acést'a si „*pseudotertulian*.“ 2) Comentare la mai multe cărti ale s. scripturi, in intielesu misticu si alegoricu; cari cu esceptiunea unoru fragmente din profetulu Daniil, tóte s'au perdutu. 3) Omilii, din cari ni s'a pastratu numai o unica omilie. 4) Mai multe scrieri dogmatice: *Περὶ Ἀντιχρίστου* (despre antichristu), in carea cauta cu ajutoriul s. scripturi se 'si faca o idee adeverata despre persón'a lui antichristu, carele are se premérgea venirei a 2 a lui Chr; *Περὶ χαρισμάτων*, despre charisme, séu despre darurile supranaturale, aratând că ele se impartasiesc pentru scopuri universale bisericesci; *Περὶ τῆς ἀναστάσεως*, despre inviere, adresata catra órecarea imperatésa Severina, despre carea in decomunu se crede că e de a se intielege sotii'a a 2. a imperatului roman Elagabal (218—222. d. Chr). Scrierea despre charisme e identica cu primele dóue capete ale constituiuniloru apostolice. 5) Opul cronograficu: „despre pascha“ consta din 2 parti. Partea prima e o cronica dela inceputulu lumei si pana la timpulu in carele a trait autoriulu, ér partea a dóua e o computare a timpului paschalu, unu ciclu paschalu pentru 112 ani, dela a 222 pana la a 333. Acestu ciclu se numesce „celu de 16 ani,“ pentru-că tot la 16 ani cădeau pascele dupa aceeasi computare in un'a si aceasi di. Dar si scrierea acést'a dimpreuna cu esplicarile si notelele ce ii erau aleturate s'a perdut. 6) Din fórté multe scrieri ne-au remasu numai fragmente. Dintre aceste merita amintire: opulu polemicu „*labyrinth*“ indreptatu contr'a antitrinitarilor, care opu siguru cu nedreptulu s'a atribuitu de catra patriarchulu Fotie presbiterului roman Cajus; precum si scrierile lui polemice contr'a monarchianului Noet, contr'a Jidovilor etc. 7) Sub numele lui Ipolit mai intimpinam in textulu grecesc 26 ér in celu arabic 38 de canóne, cari stau in cea mai strinsa legatura cu constituiunile apostolice. 8) In urma elu a mai scrisu si alte multe

opuri apologetice si polemice, din cari inse nu ne-au remasu nimicu, asia buna óra scrierea indretata contr'a gnosticului Marcion din Sinope in Pont etc.

3) De asemenea invetiacele a lui Ireneu a fost si presbiterulu C a j u s, carele a desvoltatu activitatea sa in Rom'a in primele decenii ale secl. alu 3, pe timpul episcopului roman Zefirin. Elu erá unu barbatu fórte erudit, zelosu si entusiasmata pentru crestinism. Se deosebia de blándulu si paciniculu seu invetiatoriu prin vehementi'a si cutezanti'a cu carea nu numai cá combatea resolutu montanismulu (o reformatiune bisericésca din jumetatea a 2 a secl. alu II., numita astfelu dupa intemeietoriulu ei Montan din Frigi'a), ci se luptá si contr'a chiliasmului lepádându a p o c a l i p s ' a canonica a evang. Ioan, sub cuvent, cá dintre càrtile canonice ale T. N., acést'a carte cuprinde invetiaturile la cari se provóca chiliastii, si cá aceste invetiaturi nu se afla intre doctrinile ce le-au primitu biseric'a dela Mântuitoriulu nostru ddieesc. A mai scrisu elu in limb'a grecésca, usitata pe atunci si in biseric'a romana unu opu polemicu, in forma dialogica, indreptatu contr'a capului montanistiloru din Rom'a P r o c l u; dar s'a perdut, si 'l cunóscem numai din citatiunile ce le aflam in istori'a lui Eusebie, carele ii da lui Cajusu atributelu de *ὁνὴρ ἐκκλησιαστικὸς καὶ λογιώτατος* (barbatu insufletitu pentru biseric'a si fórte invetiatu.)

4) Archelau, episcopu in Cascaru séu Carrhe in Mesopotami'a. In jumetatea a 2 a secl. alu III-lea a scrisu actele disputatiunei sale cu Mani séu Maniheu (intemeietoriulu eresiei maniheice), carele vení pe la an. 277—8 in Mesopotami'a, si aici disputa publicu cu numitulu episcopu, in carea disputatiune Mani inse fí biruitu. Acést'a disputatiune innotita de unele relatiuni despre persón'a si invetiaturile lui Mani, si descrisa de Archelau ni s'a pastratu numai in traducere latina. Nu se scie positiv nici in diu'a de astadi, ori de au fost scrise actele aceste originalminte in grecesce, dupa cum sustienu multi parinti si scrietori bisericesci din secl. alu IV., séu in limb'a s i r i a n a, dupa cum afirma acést'a patriarhulu Fotie din secl. alu IX.

5) Contimpurean cu Archelau a fost episcopulu din Licopolea (Egipt) A l e x a n d r u, dela carele avem unu opu polemic indreptatu contr'a maniheilor. In tineretiele sale a fost si elu insusi manicheu, trecénd mai tardiu la biseric'a ortodoxa a compus apoi scrierea: „Placita contra Maniheos,“ pastrata atât in textulu grecesc, cât si in traducere latina.

Dr. Tr. Puticiu.

Increstinarea Romaniloru.

1) Causele celerei propagari a le religiunei crestine între romanii pagâni.

(Continuare.)

Si cautau Iudeii se 'l omóra, si paziau portile diu'a si nóptea, si astuti'a lor s'a facutu cunoscuta lui Pa-

velu, si invatiaceii luandu-l nóptea, l-au pusu intr'o cosnitia si l-au lasat preste zid. Si s'a intors la Ierusalim, si încercá se se lipsésca de invatiacei, éra ei se temeau de el necredind, cá este invetiacele Crestinu, pana ce Varnav'a luandu-l l-a adus la Apostoli, si a spusu cum l-a convertit Domnul pre cale catra Damasc, si cum de cu indraznéla a predicatu acolo pre Isus, si erá cu ei intrand si esind in Ierusalim, unde cu mare indreznéla vorbea despre numele lui Isus, si se disputa cu filosofii Elini, éra Iudeii cautau se-l omóra, cea ce intielegénd fratií l-au dus in Cesaria, si de acolo la locul nascerei in Tarsu, unde mai tardiu a fost cercetat de Varnav'a si adus in Antiochi'a si Ierusalim (Apost. 9. 1 si 11. 19.)

Dicu, pre acesti doi barbati speciali i-au designat mantuitoriulu nostru Isus Christosu prin duhul sant a predicá in Rom'a, cea ce se vede si din sant'a scriptura. In timpul acela la biseric'a din Antiochi'a erau óre care profeti si invetiatori, Varnav'a si Simon Niger, Luciu Cirianul, Manain si Saulu, si servind ei Domnului si postindu, a dis duhulu sant „Osobitim mie pre Varnav'a si pre Saulu, la lucrul care iam chiebat?“ (Fapt. Apost. 13. 1—4.) Éra despre Saulu, dice insusi Domnul „Acesta imi este vas ales, se pórté numele meu inaintea paganilor“ (Fapt. Apost. 9. 15.) si Pavel pretutindenea se presint'a pre si Varnav'a, cá apostolulu paganilor „Ca lui si lui Varnav'a s'a dat harul impartasirei se mérga la pagani“. (Galateni. 2, 9.)

Scopulu precum s'a dis mai sus, pentru care a designat Domnul pre acesta doi barbati pentru a predicá in Rom'a a fost pre langa cá au fost mai invatiati, si aceea cá ei au fost nobili, Varnav'a Levit, adeca nobil Evreesc, éra Pavel nobil roman, si cá atare s'au sperat a avé trecere mai buna, si a predicá cu succesu mai bunu si resultat mai imbucuratoriulu religiunea lui Christos la nobili, culti si prépotenti romani din Rom'a, decât altii de si de asemenea credintia, si acésta a fost caus'a de la impartirea lumei prin sorti Rom'a nu s'a venit nici unuia Apostol, pentru ca acésta a fost rezervata acestoru doi barbati speciali „Pre carií dupa deosebirea spiritului sant, fratií din Antiochi'a, postinduse si ruganduse, si puindu-si mânilu preste ei i-au demis. (Fapt. 13, 3.)

De aci incolo ii vedem pre acesti doi barbati cooperându, si trimisi de duchulu santu, luand cu sine pre Marcu si pogorindu-se in Seleuci'a de aicea au mers cu corabi'a la Cipru, si venind in Salami'a vesteau cuventulu lui Dumnedieu in sinagogeale Evreilor, si strabatand pana la Paf au convertit la Christosu pe senatorul roman Sergiu Pavel, dela Paf au venit Varnav'a cu Pavel la Perg'i'a Pamfiliei, unde Marcu s'a despartit de ei si s'a intors la Ierusalim, din Perg'i'a au venit la Antiochi'a Pisi-diei, unde multi proseliti cucernici au urmat lui Pavel si Varnav'a, éra Evreii au aredicat góna asupra lor, éra ei scutarându-se pravulu dupa picióre au venit in Iconi'a si au intrat in sinagóg'a Iudeilor, si asia de puternic au graitu, încát multi din Iudei si Elini au crediut in Domnul. Éra Iudeii si Elinii cei ce n'au crediut au aredicat góna in contr'a lui Pavel si Varnav'a, si vrea se-i omóra cu petri ce intielegénd apostolii au venitu la cetatile Liaconiei

Listr'a si Derbei. In Listr'a au vindecat pre unu barbat schiop din pantecele mamei sale, care siedea si cerea, si nici cand n'au umblat pre picioarele sale, ceea ce vedind popórele au strigat „Dumnedieu asemanandu-se ómenilor s'au pogorit catra noi, si numiau pre Varnav'a Ioe, éra pre Pavel Mercuriu, fiind ca el er'a conducetoriul Cuventului. Adóu'a di au sosind ei in Derbe unde vestind Evangeli'a pre multi i-au intors la Dumnedieu, si apoi ambii s'au reintors la Listr'a, la Iconi'a si la Antiochi'a, intarindu suffetele invetiaceilor, rugandu-i se remana in credintia, si cumca prin multe neazuri trebue a intrá in imparati'a lui Dumnedieu, oranduind betrani pre la biserici, rugandu-se cu posturi, s'au incredintiat Domnului, in care au crediut, si trecend Pisidi'a au venit la Pamfili'a, si graindu cuventulu in Peregi'a s'a coboritu in Atali'a, si de acolo au mersu cu corabi'a in Antiochi'a, si adunádu biserica au spusu câte a facutu Dumnedieu prin ei, si cumca a deschisu paganiloru usi'a credintiei, si au petrecutu multu timpu cu invetiaceii.

Dupa aceea s'au dusu la sinodulu apostolescu in Ierusalimu. Óre-cari pogoríndu-se din Judea in Antiochi'a invetiá pre frati, cá de nu se vor taiá imprejuru dupa datin'a lui Moise, nu se vor mántui, deci facádu-se multa intrebare de catra Pavel si Varnav'a in contr'a acelor'a, s'au hotarítu sè se suie Pavel si Varnav'a, si vre-o cátiv'a dintre ei la apostoli si betrani in Ierusalimu, pentru resolvirea acestei intrebári, si ducádu-se prin Fenici'a si Samari'a au sositu la Ierusalimu, unde au fost primiti de biserica, apostoli si de betrani in Sinodu, si au spusu câte semne si minuni au facutu Dumnedieu intre pagáni prin trénsii, si apoi s'au desbatutu intrebarea despre tae-rea imprejuru, si s'au decisu, sè se scrie celoru din Antiochi'a „sè se abtina dela pângárireá pagániloru si idoliloru, dela curvie, de sugrumare si sânge, éra cu scrisóre au fost trimisu Pavelu si Varnav'a, unde au remasu multu timpu invetiandu si binevestindu impreuna cu mai multi frati!“

Éra dupa câteva'a dile a disu Pavelu catra Varnav'a, intorcédu-ne se cercetámu pre fratii nostri, in tóte cetátile pre unde am vestitu cuvéntulu lui Dumnedieu. Si Varnav'a voiá se ieie impreuna si pre Ioanu ce se chiama Marcu, Pavelu n'a voitu, pentru-cá se despartise de ei, in Pamfili'a, si n'a voitu se mérga cu densii la lucru. Dreptu aceea s'au facutu cértá intre ei, incát s'au despartitu unulu de altulu, si Varnav'a luádu pre Marcu s'a dusu cu corabi'a in Cipru. Éra Pavelu luádu pre Sil'a s'au dusu dádu-se harului lui Dumnedieu (fapt. apost. c. 15.)

Santulu Varnav'a primulu predicatoru in Rom'a dintre barbatii apostolici.

Dupa disensi'a acést'a incóce, nimica nu se afla in scrisu, in faptele apostoliloru, si Epistolele santului Pavel despre activitatea lui Varnav'a, inse traditi'a santiloru parinti Greci si Romani, pune afara de tóta indoial'a, cá pre când Pavel in societatea lui Silo, au plecatu din Antiochi'a la Rom'a pe partea médiadiana a Asiei mici, pre tiermurile marei mediterane, pre atunci Varnav'a din demendarea spiritului santu in societatea lui Marcu au plecatu

din Cipru pe partea médiánoptiana a Asiei mici, pre tiermurile marei Negre, sau prin Galati'a, Capodochi'a, Asi'a si Bythini'a, in linia paralela cu Pavel, catra cari biserici, mai tardiu Marcu invetiacelelu lui Varnav'a, si dupa mórtéa acestui'a alui Petru, sub numele acestui'a, cáci Petru nu erá sciutoriu de carte au scrisu cele dóue epistole, si apoi prin Bisantiu, Salonicu si Brundusiu, au ajunsu mai antaiu in Rom'a, si au fost primulu dintre barbatii apostolici care au predicatu pe Christos in Rom'a, aceste se póte afirmá din sinacsariulu mineului din 11 Iuniu, unde a-ia se afla scrisu „acést'a — Varnav'a — antaiu au vestitu evangeli'a lui Christosu, in Ierusalimu, in Rom'a, in Alesandri'a.“ Éra la vecernie stichirea 1-a glasu 4, aflamu aceste „Luatai apostole — Varnava — asupr'a dra-ciloru tarie si putere nebiruita intru numele lui Christos, pre chepeteniile intunerecului acelor'a ale goni, si ai strabatutu pamentulu, luminandu cá unu sóre, si la Rom'a ajungédu pururea marite, intai tu ai binevestitu venirea lui Christos cea mantuito're.“

Parintii Latini Ieronimu, Clemente si altii spunu ca santulu Varnav'a din demandarea spiritului santu, esindu din Antiochi'a si Cipru, au predicatu Evangeli'a in cetátile circum vecine, pana pe urma au ajunsu la Rom'a, unde multi primindu invetiatur'a lui, l'au avutu in mare onóre, cá pre unu primat, elu nevoindu a se impartasi de asia onoru, pre ascunsu au plecatu de aici, si au mersu la Medialon si au fost episcopulu cetátiei acestei'a, si de aici s'au intorsu la Alesandri'a, Ierusalimu si Antiochi'a, si s'au bucuratu fórté preste numerulu celu mare a gintelor, carii primise credinti'a lui Christosu „sanctus Barnabas — postea ex mondato spiritus sancti, descensit inde, et in civitatibus, circum circa existensibus praedicavit, postremum Romam profectus est, ubi multi recipientes doctrinam eius magno illum honore prosequabatur, ipse autem minime volens tam magnam honore esse, occulte discessit inde, et mediolanum profectus, fuit Episcopus illius civitatis. Postea Egipteanam Alexandriam porrexit, et inde in Ierusalem profectus, reversus est Antiochiam, ubi gaudium valde magnum factum est ipsi videns multitudinem gentium qui ad fidem Iesu Christi erant conversi.“ Andreas Iosephus Illyés in vita S. Barnabae pars II. pag. 241.

(Va armá.)

D I V E R S E.

* *Visitatiune canonica.* Pré Santi'a Sa parintele Episcopu alu Aradului Ioanu Metianu, va intreprinde in santele serbatori ale Pogoririi Duchului Santu visitatiune canonica in mai multe comune din protopresviteratulu Timisiorii.

* *In siedinti'a plenaria* a consistoriului eparhialu aradanuu, tienuta Marti'a trecuta s'au publicatu conclusele Sinodului eparhialu din anulu curentu, si s'au luat dispoziitiunile necesarie pentru efeptuirea acestoru concluse. Tot in acést'a siedintia s'a decretatu la cererea

propria trecerea veteranului si bine meritatului parinte protopresviteru alu Timisiorii Meletiu Dregheciu, in bine meritat'a stare de pensiune.

* **Chirotonire.** Dilele trecute s'au chirotonitu intru presviteri prin Pré Santi'a Sa parintele Episcopu Ioan Metianu, clericulu absolutu Ioanu Nicorescu, pentru postulu de capelanu temporalu, sistemisatu pre langa parochi'a din Jabar si clericulu absolutu Aureliu Motiu pentru parochi'a din Miskolch.

Felicitam pre nouii nostri confrati si impreuna slujitori ai altariului Domnului!

* **Pentru petrecerea** pre care o arangéza comitetulu femeilor romane din Arad si provincia se spedéza in dilele acestea biletele de invitare; si dupa pregatirile ce se facu pentru succesulu acestei petreceri, — se speréza, ca va fi din cele mai cercetate, cu atât mai vertos, ca publiculu nostru este doritoriu de astfelu de conveniri sociale.

* **Edificarea unei biserici noue** gr. or. romane pentru comun'a Dolova, protopopiatul Panciovei, sa concrediut, cu pretiul de 36.487 fl, Dumineca in 6/18 l. c. cunoscutulu nostru inginer-architect roman Adrian Diaconu, din Bogsi'a-montana (N. Bogsán) cá intreprindietoriu si architect diriginte. Lucrarile se vor incepe inca in vér'a acést'a, ér cá termin de gatire sau stabilit 1 Iunie 1892.

* **Corulu vocalu** alu plugariloru romani gr. or. din F.-Girisiu, (com. Bihor), cu profunda onóre ve invita la „Concertulu“ ce-lu va aranjá la 21. Maiu (12. Iunie) a. c. cu urmatórea programa: 1. „Cuvéntu de deschidere“ rostitu de Petru Serbu, cond. cor.; 2. „Vediut'am lumin'a“ terzet de Voroch. esec. de cor. mixt; 3. „Sergentulu Florea ranitu“ de Leon, decl. de G. Nistor; 4. „Mai am unu singuru doru“ de M. Eminescu, decl. de F. Brindu; 5. „Arde 'n focu...“ cantata de G. Hasiu si F. Buleu; 6. „A fílemile“ de J. Arany, decl. de Stef. Motiu; 7. „Doina pecurarésca“ cantata de G. Pantea; 8. „Din érna“ de Lucreti'a Suciú, decl. de G. Giurgiocu; 9. „Din siedietóre“ (potpuriu popor.) quartet arangiatu de I. Vidu, esec. de cor. mixt; 10. „Fratii Jderi“ de Alexandri, decl. de G. Hasiu; 11. „Hora magiara“ cantata de cor. flacailoru; 12. „Paunasiulu codrilor“ de Alexandri, decl. de G. Serbu; 13. „Mátyás annya“ de J. Arany, decl. de G. Tereu; 14. „Sum fecioru sdravenu“ cantata de cor. flacailoru; 15. „Cântecu de carnevalu“ de I. Grozescu, decl. de G. Pantea; 16. „Cuventu de inchidere“ rostitu de Petru Serbu. Concertulu se va aranjá in scól'a din locu. — Inceputulu sér'a la 8 óre. — Pretiulu de intrare dupa voi'a on. óspeti. — Venitulu curatu e menitu pentru fondulu corului.

† **Necrologu.** Subscrisulu cu inim'a plina de dorere anuncia incetarea repentina din viétia a prea iubitei sale sotie Mari'a Pocreanu nasc. Tulbure, carea dupa o scurta suferintia causata dupa nascerea unei fetitíe a repausatu in Domnulu in 7. Maiu st. n. sér'a la 9 óre in alu 26-lea anu alu vietii sale. Remasitiele pamentesci ale prea iubitei repositate s'au consântitu dupa ri-

tulu gr. or. si s'au inmormentatu Sambeta in 10. Maiu in cimiteriulu gr. or. din Soceni. — Fie-i tierin'a usióra! — Soceni, in 21. Maiu 1890 st. n. — Simeonu Pocreanu, invetiatoriu cá sotiu.

* **Instalarea primatelui din Vien'a.** Instalarea festiva a primatelui din Vien'a, Dr. Antoniu Grusch'a, se va face la 15. Iunie a. c. in biserica sf. Stefanu prin nuntiulu arhiepiscopescu Galimberti.

* **Academi'a de dreptu din Pojonu.** Academi'a de dreptu din Pojonu se va desfiintiá incuréndu. Regimulu intentionéza a desfiintiá tóte academiile de dreptu din provincie si in loculu lor se infintieze scóle speciale pentru a administratiune. Cei-ce absolvéza acele scóle vor fi apoi denumiti amploiatu in municipii ori notari cercuali si comunali.

* **Lini'a ferata Arad-Timisior'a.** Ministrulu de comunicatiune a hotarítu cá se priméscu in administrarea statului lini'a ferata Arad-Timisior'a. Acést'a s'a facutu la cererea proprie a societáti. Condiitiunile de primire sunt favorabile statului.

Nr. 38/1890.

Reuniunea femeiloru române din Arad si provincie i-si va tiené „**adunarea sa generala anual'a**“ in 31. Maiu st. v. (12. Iunie st. n.) 1890, inainte de amédi la 10 óre in „sal'a cea mare a seminariulu diecesanu,“ — la care On. Dómne membre si Onor. Domni membri si pre acést'a cale sunt rugati a participá in numeru cât mai mare.

Nu potemu trece din vedere cu acést'a ocaziune a rugá pre Stimatele Dómne membre si Stimati Domni membri, — cá: considerándu scopulu celu frumosu si maretiu, pre carele 'lu urmareste acést'a reuniune pentru cultur'a femeii române, prin infintiarea unei scóle de fetitíe cu internatu, — unde fetitíele némului nostru românescu, vor avé a se creste in limb'a si spiritulu nationalu românescu, — si avéndu in vedere cá interesele nóstre nationale si de cultura reclaméza cu urgentie si intetire infintiarea acestui institutu; — se starue in cercurile cunoscentieloru Dómniei lor, pentru propagarea in imbratiosiarea acestei intreprinderi, cu mai multa caldura si se insiste pentru inscrierea de cât mai multi membri pre viatia, ordinari si ajutatori; — pentru cá cu cât vom fi mai multu spriginiti in intreprinderea acést'a, ne apropiemu cu atât'a mai tare de activarea scopului si de implinirea lacunei atât de simtita in lips'a unui atare institutu.

Din siedinti'a comitetului reuniunei femeiloru române din Arad si provincie tienuta la 3. Maiu st. n. 1890.

Aureli'a Belesiu, m. p.

Petru Truti'a, m. p.

v.-presiedinta.

secretariu.

Concursu.

Pentru deplinirea parochiei vocante de cl. III. din **Obersi'a**, protopresviteratul Halmagiului se escrie concursu cu terminulu de alege de **30 dile dela I-a publicare.**

Doritorii de a ocupá acést'a parochie sunt avisati, recurselu provadiute cu toti documintele recerute si adreseate comitetului parochialu ale trimite oficiulu protopresviteralu in Halmagiu pana la 10/22. Iunie a. c.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **IOAN GROZ'A, m. p. protop.**

—□—